

Написано от Христо Христов
Събота, 23 Януари 2016 17:41



„Като президент съм един от малкото български политици, които поддържат дебата за комунистическото минало на България. В България не се случи смяна на елитите. В България преходът бе подменен. Именно погрешният модел на прехода задържа развитието на страната, което позволи на комунистическата номенклатура да се прероди и да продължи да доминира общественно-икономическия живот“.

Това заяви президентът Росен Плевнелиев в отчета си по повод 4 години от встъпването си в длъжност като държавен глава тази седмица. И продължи:

„Днес 10 800 агенти на Държавна сигурност заемат публични длъжности и работят в институциите. Всеки десети служител в българската администрация е агент на ДС. Те са навсякъде около нас, а сянката на миналото се пренася и в настоящето.“

За агентите на комунистическите служби

Едно малко, но важно уточнение. Първо, цифрата е 12 500 и второ, това са всички установени от Комисията по досиетата лица, заемали ръководни постове от началник на отдел нагоре не само в държавната администрация, но и в изпълнителната, законодателната, съдебната власти, както и в местната власт и редица обществени сектори като медиите, ВУЗ и др. Второто, това е глобалната цифра на сътрудниците на тоталитарните комунистически служби за целия преход – от 10 ноември 1989 г. до края на 2015 г. (Комисията по досиетата продължава да разкрива нови и нови агенти в различни области, изпълнявайки закона за досиетата от 2006 г.).

Написано от Христо Христов
Събота, 23 Януари 2016 17:41

В речта си държавният глава посочи още:

„От първия ден заех твърда позиция за назначаването на агенти на ДС за посланици на България и твърдо спазвам поетия ангажимент. Боря се всички архиви да станат достъпни. Архивът на Националната разузнавателна служба вече е окончателно предаден. Остават и последни файлове от архива на военна информация. Ще продължа да работя докато всички досиета не се предадат на комисията, за да бъдат дигитализирани и публично достъпни. Няма да се успокоя, докато комунизмът не влезе в учебниците по история и в музея по един обективен начин.“

Спирането на посланиците с досиета

Това, което казва Росен Плевнелиев е отчасти вярно. Да, една от най-големите му заслуги е отказът да назначава сътрудници за посланици на България, каквито апетити имаха БСП в началото на мандата на кабинета Орешарски през 2013 г. Той е президентът, който за разлика от предишни десни държавни глави като Желю Желев и Петър Стоянов, няма такива назначения и никой не може да отрече тази негова позиция.

По отношение на предаването на архивите от страна на подчинената му Национална разузнавателна служба (НРС) и служба „Военна информация“ (СВИ) на Комисията по досиетата точността изисква да се припомни, че през април 2013 г. проблемът стигна до президента, поставен от председателя на Комисията Евтим Костадинов и държавният глава събра при себе си него и директорите на НРС и СВИ.

След срещата, в присъствието на директорите на двете разузнавателни служби, президентът обяви пред медиите, че се е постигнала договорка архивите да бъдат предадени до края на 2013 г. НРС предаваше архиви и през 2014 г., а проблемът с архивите на Разузнавателното управление на Генералния щаб на БНА, които СВИ следваше да предаде, още се точи и в момента, дори и след като настоящият министър на отбраната Николай Ненчев се ангажира с неговото разрешаване в края на 2014 г. и даже смени директора на службата Веселин Иванов.

Написано от Христо Христов
Събота, 23 Януари 2016 17:41

Забравеният параграф 12

Президентът Росен Плевнелиев обаче не предприе нищо до ноември 2015 г., докогато НРС беше на негово подчинение (след това на мястото на НРС се създаде Държавна агенция "Разузнаване" към изпълнителната власт, бел. ред.), за да задължи директора ѝ да изпълни отмяната на параграф 12 от закона за досиетата, приета от ГЕРБ и Синята коалиция през декември 2012 г., с което НРС трябваше да огласи сътрудниците на Държавна сигурност, заемали ръководни постове в разузнаването след 10 ноември 1989 г. до днес.

Така присъствието на тоталитарния апарат на ръководни нива в съвременната разузнавателна служба остана непрозрачен за обществото.

Същото важи с пълна сила и за служба „Военна информация“, за която знаем, че към момента 39% от ръководния ѝ състав е от хора, градили кариера по времето на комунистическия режим и в България няма сила – нито, президент, нито премиер, министър или политическо мнозинство, което да задължи тези разузнавателни служби, които са призвани да отговарят за националната сигурност на съвременна България, да изпълнят закона за досиетата.

За местата на памет и за жертвите на комунизма

Президентът Росен Плевнелиев беше първият държавен глава, който през февруари 2012 г. почете жертвите на комунизма. След това той участва в някои граждански инициативи, сред които отбелязването на 25-годишнина от събитията в Пристое – началото на протестите на турците в НРБ срещу наложения от БКП „възродителен процес“, както и откриването на паметник в София на убития от ДС в Лондон през 1978 г. писател Георги Марков и поемането на патронажа на инициативата за отбелязването на 25 години от началото на демократичните промени в България през 2014 г.

Но, за да бъдем честни през тези четири години не видяхме нито веднъж президентът Плевнелиев на годишните чествания на жертвите на комунизма на онези малко запазени места на памет като лагерите „Белене“ и този край Ловеч, да не говорим за

Написано от Христо Христов
Събота, 23 Януари 2016 17:41

поклоненията, свързани с паметта към горяните.

Още повече, че през ноември 2014 г. Плевнелиев стъпи на някогашния Втори обект на лагера „Белене” при посещението си в гр. Белене на кръглата маса за репресиите на комунистическия режим срещу църквата, организирана от местния католически свещеник отец Паоло Кортези.

Тогава на остров Персин Плевнелиев заяви, че ако не искаме да се срамуваме от следващите поколения трябва да направим така, че да запазим историята на такива места като лагера „Белене”. Да сте чули президентството да е съдействало по някакъв начин да се довърши голия бетонен постамент на „Белене”, който се издига вече повече от 10 години като призрак на мястото на някогашния лагер? Не, не само президентството, цялата държава отсъства.

А изненадващо, въпреки поканата, държавният глава не присъства на годишното поклонение през май 2015 г., което събра вероятно най-много българи от първите години, когато репресираните препълваха това място на памет.

Орденът на агент „СИМЕОНОВ”

Въпреки че обеща инициативата за честването на 25-годишнината от началото на демократичните промени да продължи президентът Плевнелиев не инициира нищо през 2015 г. Дори пропусна около датата 10 ноември 1989 г. да отбележи края на тоталитаризма с награждаването с медал „За граждански заслуги” хора, преживели репресии при комунизма или съпротивлява ли се, както направи през 2014 г. Странно и учудващо.

За сметка на това наруши принципа си да не се обвързва с лица, свързани с Държавна сигурност, като награди патриарх Неофит – агент „СИМЕОНОВ” на Шесто управление на ДС с най-високия държавен орден, разбира се по предложение на правителството. Въпрос на принцип. В случая – нарушен. Заради наличието на досие, в което обаче пише, че отказва да сътрудничи, през 2014 г. Росен Плевнелиев не награди предложения за медал „За граждански заслуги” бивш лагерист, политически затворник

Написано от Христо Христов
Събота, 23 Януари 2016 17:41

и писател Петко Огойски.

Не знам дали когато президентът е слагал на врата на патриарха ордена си е мислил за сянката на комунистическото минало върху настоящото ни.

Какво изучаване на комунизма в училище и какъв музей на комунизма

Да не говорим, че България продължава да е единствената страна от Източния блок, в която да не изучава комунистическото минало с всичките му престъпления и репресии в училище. Да, държавният глава се е изказвал няколко пъти критично, но това не е достатъчно и не върши работа. Толкова ли беше трудно президентството за тези четири години да организира една инициатива по този проблем, който очевидно не влиза в приоритетите дори на управление, което се представя за дясноцентристко?

А какво да кажем за липсата на музей на комунизма в България? Отново сме на опашката от страните от бившия социалистически лагер. Не че президентът е длъжен да се занимава с този проблем. Но самият той е казал, че може да съдейства за осигуряването на донори. Вместо това кръговете около него го убеждават, че трябва да се направи музей на XX век, а от общината го уверяват, че това вече е направено с музея в Централната баня (където всъщност е музей на София, бел. ред.). Абсолютно несъвместими неща.

Затова със сигурност може да се каже, че красивите думи и изказвания по проблемите за тоталитарното комунистическо минало отдавна не вършат работа. Констатациите вече са направени. Необходими са конкретни действия.

Дали с участието на властта и президента, или не, тези конкретни стъпки вече започват да се случват. Гражданските инициативи и усилия се оказват много по-постоянни и отдадени на каузата въпреки трудностите отколкото досегашното и вероятно продължаващото безразличие и пасивност на държавата и на лицата, които са облечени с властови мандат.